

za razvoj drobnega gospodarstva v novo porajajočih se conah, predvsem na Brdu, v Lavrici (RP-3), Škofljici (VP-9/1), Podpeči—Preserje, Ilovici (VS-1/5), na teh lokacijah je treba načrtovati, popirati in razvijati razvoj teh lokacij,

— predlagati je treba ustrezne zakonske možnosti, da se v novo nastajajočih soseskah preko stanovanjskih skupnosti omogoči nakup vsaj nekaj lokalov za nujno storitveno obrt, ker zlasti ta ni bila posebej stimulirana, v investicijskem smislu pa ima dosti manjše možnosti kot sama proizvodna obrt,

— nadaljevati je treba z vsemi ostalimi aktivnostmi v okviru občinske uprave, predvsem na področju prožnosti pri izdaji obrtnih dovoljenj in pa na področju uprave za družbene prihodke, ter nadaljevati z dosedanjim pristopom.

IZVRŠNI SVET

Informacija

o stanju osebnega dela drobnega gospodarstva v občini Ljubljana Vič—Rudnik

OPREDELITEV DROBNEGA GOSPODARSTVA

Spoznanje, da se vseh družbenih gospodarskih in socialnih potreb ne da uresničevati le z organiziranjem in razvojem velikih organizacij in gospodarskih sistemov je nakazovalo potrebo po nastajanju in pospeševanju manjših gospodarskih enot, ki naj bi prevzele del družbenih razvojnih funkcij. Pomen, možnosti in prednosti takih enot se je kazal v smeri organiziranja maloserijske proizvodnje specifičnih in specializiranih proizvodov, kooperantske proizvodnje in v opravljanju obrtnih storitev, torej v tisti proizvodnji in storitvah, katere velike organizacije in sistemi ne morejo smotno in uspešno opravljati. Te ugotovitve pa so zahtevale širša družbena prizadevanja in aktivnosti za določitev vsebine in sestava drobnega gospodarstva in za vzpodbujanje njegovega uveljavljanja v konkretnih gospodarskih razmerah.

Prvič so bila ta spoznanja v smislu nakazanih aktivnosti, vpeta v srednjeročje 1976–1980. Konkretnější pristopi izoblikovanja drobnega gospodarstva kot nujnega faktorja za hitrejši razvoj gospodarstva v celoti, pa so bili opravljeni v procesih srednjeročnega planiranja za obdobje 1981–1985, ko je bil sprejet tudi slovenski družbeni dogovor o pospeševanju drobnega gospodarstva in pa seveda v procesu planiranja za to srednjeročno obdobje.

Po slovenskem družbenem dogovoru se v drobno gospodarstvo štejejo temeljne organizacije združenega dela, ki zaposlujejo manjše število delavcev in ki se ukvarjajo s posamično oz. maloserijsko proizvodnjo v kooperaciji ali po naročilu, kot tudi organizacije združenega dela, ki opravljajo vse vrste obrtnih storitev.

Za drobno gospodarstvo se štejejo tudi dejavnosti, ki jih opravljajo občani s samostojnim osebnim delom s sredstvi v lasti občanov, kot tudi vse oblike združevanja in organiziranja osebnega dela.

V tako izvedeni in izoblikovani gospodarski kategoriji se torej v drobnem gospodarstvu združujejo tiste gospodarske dejavnosti, ki so povezane s proizvodnjo in manjših obratih, z visoko strokovnostjo dela in specializiranimi izdelki ter z opravljanjem storitvenih dejavnosti in kjer se enakovredno srečujeta in dopolnjujeta združeno delo in samostojno osebno delo ter razne oblike, izpeljane iz njihovega povezovanja in združevanja (pogodbene organizacije združenega dela, obrtne zadrage, temeljne organizacije kooperantov).

Stanje na področju drobnega gospodarstva v občini Ljubljana Vič—Rudnik, njegov pomen, možnosti in prednosti, ki se kažejo v organiziranju maloserijske proizvodnje specifičnih in specializiranih proizvodov, kooperantske proizvodnje in v opravljanju obrtnih storitev, je bilo obdelano v kompleksni analizi, ki sta jo obravnavala izvršni svet in skupščina v letu 1983 in v razvojnih usmeritvah in akcijskem programu na tem področju, ki jih je na predlog izvršnega sveta sprejela skupščina v letu 1983/84.

Tokratna informacija podaja stanje osebnega dela drobnega gospodarstva v občini, pri čemer nakazuje na nekatere probleme

in potrebne aktivnosti z namenom, da se bodo razvojne ambicije, ki smo jih zadali v družbenem planu 1986–1990, tudi uresničile.

ZAKONODAJA

V SR Sloveniji ureja področje samostojnega osebnega dela s sredstvi, ki so lastnina občanov obrtni zakon iz leta 1979 in njegove spremembe in dopolnitve iz leta 1983 in 1985. V smislu obrtnega zakona samostojni obrtniki lahko opravljajo obrtno, gostinsko, turistično, avtoprevozniško in brodersko dejavnost, prodajo na drobno ter druge gospodarske in negospodarske dejavnosti, lahko ustanavljajo skupne obratovalnice, se združujejo v POZD in ustanavljajo obrtne zadrage in temeljne organizacije je kooperantov. Ureditev določenih zadev (uporaba dopolnilnega dela drugih, opravljanje obrti kot postranski poklic, prodaja na drobno, sprejemanje gostov na prenočišče in hrano) pa obrtni zakon prepušča občinskim skupščinam, ki naj bi te kategorije osebnega dela uredile s svojim odlokom glede na specifičnost potreb in usmerjenost razvoja družbenopolitične skupnosti.

Poleg obrtnega zakona in na območju občine Ljubljana Vič—Rudnik, Odloka o ureditvi nekaterih vprašanj s področja obrtnega zakona, ki ga je sprejela občinska skupščina 28/5-1986, regulira posamezna vprašanja s področja osebnega dela še vrsta zakonskih in podzakonskih predpisov (zakon o gostinski dejavnosti, pravilnik o minimalnih tehničnih pogojih poslovnih prostorov za gostinsko dejavnost in storitvah v gostinskih obratih, pravilnik o opravljanju zdravstvenih pregledov oseb, ki so pod zdravstvenim nadzorstvom, pravilnik o kategorizaciji nastanitvenih gostinskih objektov, zakon o evidenci nastanitve občanov in o registru prebivalstva, zakon o stanovanjskih razmerah, zakon o varstvu pri delu, zakon o varnosti cestnega prometa, pravilnik o registraciji motornih vozil, odlok o ureditvi avtotaxi službe, kolektivna pogodba o delovnih razmerjih med delavci in samostojnimi obrtniki, odlok o poslovnem času, zakon o graditvi objektov).

Obveznosti obratovalnic samostojnih obrtnikov do družbene skupnosti ureja zakon o davkih občanov in SaS SIS z zadnjo spremembo tega zakona v letu 1982 in 1985 je spremenjen način ugotavljanja doseženega dohodka, njegova razporeditev in prilagoditev ureditvi, ki velja v združenem delu. Določbe o davčnih olajšavah so spremenjene tako, da lahko občinska skupščina tudi sama predpiše olajšave za posamezne gospodarske dejavnosti, če želi vzpodbuditi njihov razvoj. SO Ljubljana Vič—Rudnik je s sprejetjem odloka o davkih občanov leta 1986 izkoristila vse možnosti, ki jih dajeta republiški zakon in dogovor o usklajevanju davčne politike v SR Sloveniji pri določanju davčnih olajšav in nižjih davčnih stopenj, da bi tako vzpodbudila interes občanov do odpiranja novih obratovalnic, da bi omogočila razvoj obratovalnic ter uravnavala selektivni razvoj posameznih gospodarskih dejavnosti na svojem območju.

URESNIČEVANJE SKLEPOV SKUPŠČINE OBČINE LJUBLJANA VIČ-RUDNIK NA PODROČJU OSEBNEGA DELA DROBNEGA GOSPODARSTVA

Stanje na področju drobnega gospodarstva v občini Ljubljana Vič—Rudnik, njegov pomen, možnosti in prednosti, ki se kažejo v organiziranju maloserijske proizvodnje specifičnih in specializiranih proizvodov, kooperantske proizvodnje in v opravljanju obrtnih storitev, je bilo obdelano v kompleksni analizi, ki sta jo obravnavala izvršni svet in skupščina oktobra 1982 in v razvojnih usmeritvah in akcijskem programu za to področje, ki ju je na predlog izvršnega sveta sprejela občinska skupščina junija 1984.

Sprejete osnovne usmeritve na področju osebnega dela drobnega gospodarstva so bile: ustvarjanje pogojev za njegov pospešen in načrtovan razvoj in utrjevanje oblik njegovega dolgoročnega povezovanja z združenim delom. Za konkretne naloge pri zagotavljanju ugodnejših pogojev za večje in širše angažiranje razpoložljivih sredstev občanov v produktivne namene, je občinska skupščina zadolžila izvršni svet in njegove upravne organe, v sprejetem akcijskem programu. Poglavitne naloge trajnejšega značaja iz tega programa so vnešene v družbeni plan občine za srednjeročno obdobje 1986–1990 (prostorski pogoji, opredelitev deficitarnosti, usmeritve za davčno politiko, krepitev vloge obrtnih zadrug, razvoj gostinstva) — ob tem, da aktivnosti

- na področju zagotavljanja zemljišč za gradnjo proizvodnih enot drobnega gospodarstva,
- na področju zagotavljanja (nakup) novih poslovnih prostorov za drobnega gospodarstva,
- na področju krepitve vloge obrtnih zadrug, kot pomembna navezovalca trajnejših odnosov z združenim delom in zmanjševanjem njihove posredniške vloge tečeje vseskozi od sprejetja akcijskega programa dalje.

Pregled realizacije ostalih nalog iz akcijskega programa

Realizirane so bile naslednje naloge:

- s prostorsko in davčno politiko, ter večjo prožnostjo pri obravnavanju vlog za obrtna dovoljenja je v širšem prostoru ustvarjen »image« za obrtništvo interesantno občini,
- sprejet je občinski odlok o ureditvi nekaterih vprašanj s področja obrtnega zakona, ki kot osebno delo uveljavlja tudi prodajo na drobno, daje možnost večjega števila zaposlenih pri obrtniku in razširja dejavnosti, ki se lahko opravljajo kot postranski poklic,
- poenoten je način oddaje poslovnih prostorov in najem za opravljanje obrtnih storitev,
- zagotovljeno je sodelovanje z obrtnim združenjem,
- usklajene so aktivnosti za preprečevanje šušmarstva.

Niso pa bile realizirane naslednje naloge:

- ustanavljanje pogodbenih organizacij združenega dela (obstoječa zakonodaja ne vzpodbuja obrtnikov k tovrstnim odločitvam – uspešne so le POZD, katerih ustanovitev motivira ekonomski interes),
 - ustanovitev sklada za pospeševanje drobnega gospodarstva (doslej niso bile ugotovljene pravne možnosti za oblikovanje takšnega sklada),
 - na področju informiranja delavcev na začasnem delu v tujini nesporedne akcije izvršnega sveta niso dale želenega rezultata. Zato se vključujemo v informiranje preko sredstev obveščanja, zlasti ob prihodu delavcev domov na počitnice ter v akcije SZDL,
 - krajevne skupnosti niso v celoti sledile pobudi, da bi v planskih dokumentih opredelile potrebe in možnosti za razvoj storitvenih dejavnosti na svojem območju.
- Tokratna informacija podaja stanje osebnega dela drobnega gospodarstva v občini, pri čemer nakazuje nekatere probleme in potrebne aktivnosti z namenom, da se razvojne ambicije iz družbenega plana 1986–1990, uresničijo.

DRUŽBENI PROIZVOD SAMOSTOJNEGA OSEBNEGA DELA

V občini Ljubljana Vič-Rudnik je gospodarstvo v letu 1985 ustvarilo 41.071.840 tisoč din družbenega proizvoda, kar je za 109,2 odstotnih točk več kot leta 1984. Delež ustvarjenega družbenega proizvoda s samostojnim osebnim delom v celotnem družbenem proizvodu je padel s 15,7 v letu 1984 na 13,8 leta 1985 in znaša 5.682.788 tisoč din. Kazalec družbenih proizvodov na zaposlenega je tudi bistveno slabši v samostojnem osebnem delu in znaša 1.438.610 din, v celotnem gospodarstvu občine pa 1.997.658 din.

Družbeni proizvod in narodni dohodek samostojnega osebnega dela po dejavnostih in občinah v letu 1985

v tisoč din						
	Ljubljana	Bežigrad	Center	Moste-Polje	Šiška	Vič-Rudnik
Družbeni proizvod						
Skupaj	17.514.770	2.809.407	1.722.661	2.840.867	4.459.047	5.682.788
Kmetijstvo	2.633.441	130.600	728	475.549	597.762	1.428.802
Gradbeništvo	931.921	133.167	10.002	65.621	278.793	444.338
Promet in zveze	1.617.796	294.678	85.662	442.592	281.876	512.988
Trgovina	77.089	16.392	16.003	22.657	17.692	4.345
Gostinstvo in turizem	802.008	187.054	168.693	128.307	139.100	178.854
Obrt in oseb.stor.	11.452.515	2.047.516	1.441.573	1.706.141	3.143.824	3.113.461
Narodni dohodek						
Skupaj	16.656.371	2.672.998	1.650.307	2.673.919	4.262.900	5.396.247
Kmetijstvo	2.501.770	124.070	692	451.772	567.874	1.357.362
Gradbeništvo	931.921	133.167	10.002	65.621	278.793	444.338
Promet in zveze	1.348.164	245.565	71.385	368.827	234.897	427.490
Trgovina	72.047	15.320	14.956	21.175	16.535	4.061
Gostin. in turizem	742.600	173.198	156.197	118.803	128.796	165.606
Obrt in oseb.stor.	11.059.869	1.981.678	1.397.075	1.647.721	3.036.005	2.997.390

Viri: Družbeni proizvod v ljubljanskih občinah v letu 1985, ZDPL

Samostojno osebno delo v Ljubljani ustvari največ družbenega proizvoda v občini Ljubljana Vič-Rudnik in sicer za 27 odstotkov več kot v občini Ljubljana Šiška ter še enkrat več kot po ostalih ljubljanskih občinah.

V strukturi družbenega proizvoda samostojnega osebnega dela ustvarijo največji delež obrt in osebne storitve in sicer 54 odstotkov in kmetijstvo 25 odstotkov. Ostalih 21 odstotkov pa realizirajo dejavnosti gradbeništva, prometa in zvez, trgovine ter gostinstva in turizma.

NEKAJ OSNOVNIH PODATKOV STANJA ENOT SAMOUPRAVNEGA DELA

1. Stanje v ljubljanskih občinah po številu enot samostojnega osebnega dela, zaposlenih in številu obrti kot postranski poklic.

	1980			1981			1985		
	Število Enot	Zaposl.	Pop.obrti	Število Enot	Zaposl.	Pop.obrti	Število Enot	Zaposl.	Pop.obrti
Ljubljana	4.389	5.069	1.009	4.854	5.189	1.326	5.360	5.810	1.962
Bežigrad	728	661	178	767	447	213	1.040	897	354
Center	540	1.105	94	576	919	99	578	872	125
Moste-Polje	758	687	103	834	834	152	982	969	216
Šiška	1.029	1.159	288	1.292	1.502	376	1.237	1.638	467
Vič-Rudnik	1.334	1.334	341	1.385	1.384	485	1.523	1.434	800

Po podatkih statističnega letopisa Ljubljana 80, 81 in 85 ter statističnih obrazcev Obrt-3 (dejavnosti, ki se opravljajo s samostojnim osebnim delom v letu 1985) je SO Ljubljana Vič-Rudnik s 1.523 enotami samostojnega osebnega dela in 2.958 zaposlenimi na tem področju, na prvem mestu med ljubljanskimi občinami.

Število obrtnikov se je v petih letih v naši občini povečalo za 139 enot ali za 10%, število pri njih zaposlenih pa za 60 ali za 3,6%. V povprečju ena enota samostojnega dela zaposluje 2 delavca (v to število so vključeni tudi nosilci obrtne dejavnosti ter dejavnosti prevoz blaga in oseb, ki po pravilu ne uporabljata dopolnilnega dela drugih). Sicer pa samostojni obrtnik v naši občini v povprečju zaposluje le 1 delavca – kar je značilno za vsa leta preteklega srednjeročnega obdobja (1981 – 1.0006 delavca/ obratovalnico, 1985 – 0,9 delavca/obratovalnico).

2. Številčno stanje v občini na dan 31/12-1985 po številu enot samostojnega osebnega dela zaposlenih in številu popoldanske obrti (v značilnih skupinah)

Značilne skupine na področju obrtnih dejavnosti	Število enot	Število zaposlenih	Popoldanska obrt
Izdelovanje predmetov iz nekovin	11	7	2
Izd.in popravila kovinskih izdelkov	293	411	135
Izd. in popr. elektrotehničnih izdelkov	86	142	43
Izd. in popr. lesenih predmetov	115	140	398
Izd. in popr. tekstilnih izdelkov	53	33	44
Izd. in popr. predm.iz usnja in gume	28	47	8
Izd. živilskih proizvodov	10	21	4
Izd. in popr. raznovrstnih proizvodov	140	167	94
Stavbna obrt in gradb. mat.	184	235	14
Osebine in storitve gospod.	128	129	55
Gostinstvo	72	102	1
Avtoprevoz	397	15	2
Prodaja na drobno	6	5	-

Iz pregleda enot po značilnih skupinah je razvidno, da je bila ob koncu srednjeročja 1981–1985 najmočnejše zastopana skupina avtoprevoznitva, sledi ji skupina kovinske predelave, skupina stavbne obrti ter skupina izdelovanja in popravila raznovrstnih proizvodov, ki jo je težko identificirati z neko skupno usmeritvijo (v katero pa po statistični metodologiji sodi tudi predelava plastike in sitotiski ter skupina lesne predelave (na tem področju je tudi največje število občanov, ki se ukvarjajo s popoldansko obrtjo – suha roba). Največ pa zaposlujejo samostojni obrtniki, ki se ukvarjajo z izdelovanjem živilskih proizvodov, z izdelovanjem in popravili predmetov iz usnja ter v elektro stroki.

Statistični podatki kažejo, da v naši občini ob koncu preteklega srednjeročnega obdobja skoraj tretjina enot samostojnega osebnega dela na področju tradicionalnih obrti (brez avtoprevoznitva in gostinstva) ni zaposlovala niti 1 delavca (517), 1–2 delavca je zaposlovalo 330 enot, 3–5 delavcev 160 enot in 6 in več delavcev 41 enot.

3. Pregled stanja in gibanja enot samostojnega osebnega dela v občini Ljubljana Vič-Rudnik v letu 1986

a) gibanje enot samostojnega osebnega dela po značilnih in glavnih skupinah dejavnosti v obdobju od 1/1 do 31/12-1986

Značilne skupine na področju obrtnih dejavnosti	prijav	odjav	±
izdelovanje predmetov iz nekovin	1	2	- 1
izdelovanje in popravila kovinskih izdelkov	27	20	+ 7
izdelovanje in popravila elektroteh. izdelkov	9	3	+ 6
izdelovanje in popravila lesenih predm.	14	5	+ 9
izdelovanje in popr. tekstilnih izdelkov	6	2	+ 4

Iz pregleda stanja enot samostojnega osebnega dela po značilnih skupinah v letu 1986 je razvidno, da se strukture dejavnosti v občini ni spremenila. Še vedno je najmočnejše zastopana skupina avtoprevoznitva, sledi ji skupina kovinske predelave, skupina stavbne obrti ter skupina izdelovanja in popraviljanja raznovrstnih proizvodov.

c) Pregled skupnega števila enot samostojnega osebnega dela po krajevnih skupnostih na dan 31/12-1986

SKUPAJ	Enote samostojnega osebnega dela na področju					Prodaje na drobno
	Storitv. dejavn.	Proizv. dejavn.	Avto-prevoz.	Gostinstva		
KS v občini	1.566	552	531	401	76	6
Kolezija	50	24	14	11	1	
Malči Bellč	71	29	27	8	6	
Milan Česnik	61	19	29	10	3	
Rožna dolina	97	33	47	15	2	
Trnovo	93	35	34	17	7	
Vič	58	18	23	13	3	
Galjevica	76	24	28	23	1	
Krim	36	21	6	7	2	
Peruzzi	34	15	3	13	2	
Rudnik	61	19	25	16	1	
Stane Sever	48	18	21	7	2	
Murgle	8	4	4	-	-	
Rakova jelša	50	14	7	28		
Zeleni log	23	7	5	11		
Brdo	43	12	12	18	1	
Brezovica	49	24	10	10	4	
Kozarje	89	33	28	26	2	
Lavrica	31	11	11	8	1	
Vrhovci	65	27	21	13	4	
Barje	30	6	17	7	1	
69 %	1.073	393	71%	372	70%	261
				65%	43	57%
					4	71%
Črni vrh	1	-	-	-	1	
Dobrova	60	18	21	21		
Golo	2	-	-	1	1	
Horjul	67	23	29	11	4	
Ig	58	15	17	23	3	
Notranje gorice	37	22	7	6	2	
Polhov Gradec	29	12	4	11	2	
Presejše	51	12	17	14	7	
Rakitna	5	1	-	3	1	
Rob	6	-	2	3	1	
Škofljica	87	32	21	31	3	
Tomišelj	10	3	4	1	2	
Turjak	11	2	5	3	1	
Velike Lašče	33	9	13	5	2	
Vnanje gorice	28	8	15	5		
Zelminje	2	-	1	-	1	
Pijava gorica	6	-	3	2	1	
Iška vas	3	2	-	-	1	
31 %	493	159	29%	159	30%	140
				35%	33	43%
					2	29%

značilne skupine na področju obrtnih dejavnosti	prijav	odjav	±
izd. in popr. predm. iz usnja in gum	1	4	- 3
izdelovanje živilskih proizvodov	2	2	-
izd. in popr. raznovrstnih proizvodov	21	26	- 5
stavbna obrt in gr. mat.	24	16	+ 8
osebne storitve in storitve gospodinj.	8	3	+ 5
svetovanje	6	1	+ 5
gostinstvo	9	5	+ 4
avtoprevoz	31	27	+ 4
prodaja na drobno	1	1	-
Skupaj	160	117	43

Glavne skupine dejavnosti	prijave	odjave	± skupaj
1. vse obrtne dejavnosti razen:	120	85	+ 35
2. avtoprevoz	31	27	+ 4
3. gostinstvo	9	5	+ 4
	160	117	+ 43

Pregled gibanj po posameznih panogah kaže, da se še vedno največ občanov odloča za odpiranje obrti v avtoprevoznitvi, kovinski predelavi in stavbni obrti. V času od 1/1 do 31/12-1986 je bilo v občini na novo registriranih 160 enot samostojnega osebnega dela (avtoprevoznitvo 31, predelava kovin 27, stavbna obrt 24). V istem obdobju pa je 117 enot samostojnega osebnega dela prenehalo z obratovanjem.

Največ so odjavljali avtoprevozniki in izdelovalci raznovrstnih predmetov ter predelava kovin in stavbna obrt. Evidentirani viri odkrijajo so preselitev in pomanjkanje dela (značilnost zlasti avtoprevoznitva) sledijo zaposlitve v OZD ter upokojitve.

b) Številčno stanje v občini na dan 31/12-1986 po številu enot samostojnega osebnega dela in številu popoldanske obrti (v značilnih skupinah).

Značilne skupine na področju obrtnih dejavnosti	Število enot	Popoldanska obrt
izdelovanje predmetov iz nekovin	10	2
izdelovanje in popravila kovinskih izdelkov	300	135
izdelovanje in popravila elektroteh. izdelkov	92	48
izdelovanje in popravila lesenih predmetov	124	390
izdelovanje in popravila tekstilnih izdelkov	57	45
izdelovanje in popravila predmetov iz usnja in gume	25	9
izdelovanje živilskih proizvodov	10	4
izdelovanje in popravila raznovrstnih proizvodov	135	103
Stavbna obrt in gradbeni materiali	192	15
Osebnostne in storitve gospod.	133	56
Svetovanje	5	-
Gostinstvo	76	1
Avtoprevoz	401	2
Prodaja na drobno	6	-
	1.566	810

Teritorialna razporeditev enot samostojnega osebnega dela kaže na določeno zakonitost med razmerjem števila prebivalcev, števila enot, števila storitvenih in proizvodnih dejavnosti na mestnem oz. primestnem delu (70%, 69%, 71%, 70%) z istimi kategorijami in izvenmestnem delu občine (30%, 31%, 29%, 30%).

Vendar pa glede na skupno površino izvenmestnih KS, na katere odpade cca 80 % vse površine SO Ljubljana Vič-Rudnik, ugotovljena razmerja ne moremo brez pridržka označiti kot pravilna glede na potrebo po novih delovnih mestih in glede na v lokalnih centrih, storitve občanom na mestnem delu, kjer je koncentracija prebivalstva največja.

Pregled enot samostojnega osebnega dela po številu zaposlenih na dan 31/12-1986 ter število obratovalnic in zaposlenih v enotah samostojnega osebnega dela na dan 31/12-1985 in 31/12-1986.

Število zaposlenih od 0-10	Število enot osebnega dela po št. zaposlenih (brez nosilca obrti)	Skupaj zaposleni brez nosilca obrti
0	910	-
1	264	264
2	134	268
3	107	321
4	59	236
5	39	195
6	19	114
7	17	119
8	6	48
9	7	63
10	4	40
	910 + 656	1.668

	Število obratovalnic	Število zaposlenih
31/12-1985	1.523	1.434
31/12-1986	1.566	1.668

Iz pregleda je razvidno, da je najmočnejše zastopana skupina enot samostojnega osebnega dela brez zaposlenih delavcev (910 obrtnikov) sledi skupina z 1 zaposlenim (264 obrtnikov), 2 zaposlenima (134 obrtnikov) ter tremi zaposlenimi delavci (107 obrtnikov).

V času od 31/12-1985 do 31/12-1986 se je število zaposlenih v enotah samostojnega osebnega dela povečalo za 234 delavcev ali za 16% (ob 914 na novo sklenjenih in 740 razveljavljenih delovnih pogodbah). Povečalo pa se je tudi povprečno število delavcev na obratovalnico in sicer iz 0,9 na 1,1 delavca. Kljub temu pa ocenjujemo, da stanje na področju zaposlovanja v samostojnem osebnem delu ni zadovoljivo zlasti ob dejstvu, da kar 58% vseh obrtnikov v občini sploh nima zaposlenih.

URESNIČEVANJE TEMELJNIH OPREDELITEV IN CILJEV SKUPŠČINE OBČINE LJUBLJANA VIČ-RUDNIK NA PODROČJU DROBNEGA GOSPODARSTVA ZA OBDOBJE 1986-1990

Za enega temeljnih nosilcev razvoja v obstoječi gospodarski strukturi občine je za obdobje 1986-1990 opredeljeno drobno gospodarstvo.

Razvojne možnosti drobnega gospodarstva bodo realizirane z ustvarjanjem novih enot v osebnem in združenem delu in z izboljšanjem izvozne ponudbe, z nadomeščanjem uvoza, s pove-

čanjem dobrin na domačem trgu, z dinamičnim zaposlovanjem s povečanjem obsega storitev, ki so vezane na vsakodnevne potrebe občanov, s prenosom ustvarjenih projektov poskusnih modelov iz znanstveno raziskovalnih organizacij na obstoječe ali novoustvarjene enote drobnega gospodarstva.

Z možnostjo hitrega zagotavljanja delovnih mest in s tem zaposlitve krajanov, z zmanjšanjem dnevne migracije ter prevzemom dela družbenih funkcij, bo drobno gospodarstvo tudi temeljni nosilec razvoja lokalnih centrov.

Realizacija izredno zahtevnega programa razvoja pa je med drugim zlasti pogojena:

- z ustvarjanjem prostih možnosti za gradnjo novih in razvoj obstoječih delavnic proizvodnih dejavnosti,
- s stimulativno davčno politiko,
- s poenostavitvijo postopkov ustanavljanja in delovanja enot drobnega gospodarstva,
- z zagotavljanjem najemnih poslovnih prostorov,
- pa tudi s hitrim reagiranjem na nove ideje posameznikov in skupin, ki se želijo vključiti v drobno gospodarstvo.

Ob ugotovitvah, da je osebno delo po številu enot v občini (v primerjavi z drugimi občinami) dobro razvito in da lahko pomeni enega pomembnih dejavnikov razvoja pa vzporedno lahko ugotovimo, da v preteklem srednjeročnem obdobju na tem področju ni bilo večjega vidnega napredka, če izvajamo pozitivno zakonodajo in trasiranje poti za hitrejši razvoj. Tako storitvena kot proizvodna dejavnost sta se razvijali zgolj na podlagi interesa posameznikov in njihove učinkovitosti in iznajdljivosti, mimo začrtanih usmeritev družbenopolitične skupnosti, ki v preteklem srednjeročju še ni uspela preseči veliko oviro in najbolj izrazito ozko grlo pri razvoju: zagotovitev prostora za gradnjo novih obrtnih delavnic in zagotovitev najemnih poslovnih prostorov.

V prvem letu novega srednjeročnega obdobja pa se kažejo določeni pozitivni premiki pri odpiranju novih enot samostojnega osebnega dela in pri zaposlovanju.

Odperte nove možnosti na področju zagotovitve zemljišča za gradnjo koncem lanskega leta in letos (zagotovitev zemljišča za gradnjo v conah na Rudniku in Plutalu), oddaja zemljišča za gradnjo Centra drobnega gospodarstva, prenešana pristojnost oddaje poslovnih prostorov na skupščino občine, ter stimulativna davčna politika, pomenijo začetek usmerjene, s tem pa kvalitativne in kvantitativne rasti tega dela gospodarstva – rezultati naj bi se pokazali v tretjem in četrtem letu tega srednjeročnega obdobja.

V letu 1986 in 1987 so bile oz. so v teku naslednje aktivnosti:

- industrijska cona VP-1/2
del cone v izmeri 13.000 m² je opredeljen za iterseno območje drobnega gospodarstva – za gradnjo enot samostojnega osebnega dela, prednostno za dejavnosti galvane, pa tudi poredelave kovine in plastike. S predvideno zazidavo delavnic s skupno čistilno napravo, skupnim zakloniščem in parkirnimi prostori, je dosežena maksimalna gostota zazidave. Na teh površinah je evidentiranih 17 potencialnih interesentov za gradnjo med njimi tudi 8 galvanizerjev, ki bodo zgradili skupno čistilno napravo. Gradnja, ki je bila načrtovana že pomladi letos se bo zavlekla zaradi zazidalnega načrta, ki je v izdelavi in zaradi problema cene m² komunalno opremljenega zemljišča

- industrijska cona VP-6/1

dva podotoka v tej coni, podotok MGS in podotok P-3 sta namenjena gradnji enot drobnega gospodarstva.

Na delu podotoka MGS v izmeri cca 12.500 m², ki je namenjen organizirani gradnji obrtnih delavnic samostojnega osebnega dela, je bilo 11 obrtnikom – investitorjem in obrtni zadrugi Galeb iz Izole (za člane njene zadruge) zagotovljeno zemljišče za gradnjo delavnic proizvodnih dejavnosti, ki nadomeščajo uvoz in se preko OZD vključujejo v izvoz ter za dejavnosti visoke tehnologije. Zaradi previsoke cene m² komunalno opremljenega zemljišča je 8 obrtnikov in OZ Galeb od gradnje, ki naj bi bila pričeta letos, odstopilo.

Podotok P-3 pa je namenjen gradnji drobnega gospodarstva združenega dela, kjer smo del zemljišča v te namene v letošnjem letu zagotovili 4 investitorjem s tega področja.

- industrijska cona VP-2/3 Koprška

Z namenom, da saniramo stanje v coni smo naročili izdelavo

sprememb in dopolnitev zazidalnega načrta. Se prosto površino 7.000 m² smo namenili za gradnjo proizvodnih prostorov mizar-ske OZD in 2 obrtnih delavnic. Pripravljalna dela so predvidena še v letošnjem letu, – v tej coni je v gradnji tudi 12 obrtnih delavnic samostojnih obrtnikov – 6 obrtnikov bo pomladi 1987 gradnjo dokončalo in pričelo z rednim obratovanjem.

- cona VM-2/1

ob Tržaški cesti je bilo oddano zemljišče za gradnjo centra drobnega gospodarstva. Preko 4.000 m² etažne površine tega centra (CDG) je namenjeno predvsem novim dejavnostim iz spremenjenega obrtnega zakona, dejavnostim, katerih narava dela ne zahteva klasične obrtne delavnice, dejavnostim, ki niso hrupne in vsem drugim dejavnostim, ki so kakorkoli v funkciji drobnega gospodarstva. Gradnja, ki je bila pričeta 15/7-1986 bo dokončana v mesecu septembru 1987.

V istem območju pa je bilo oddano tudi zemljišče v površini cca 7.000 m² OZ Galeb Izola, ki namerava v dveh letih ponoviti objekt Centra drobnega gospodarstva – kot proizvodno trgovski objekt drobnega gospodarstva – z gradnjo bo pričel še v letošnjem letu.

– Da bi se trend usmerjene rasti ne prekinil tudi v srednjeročju 1986–1990 je treba že sedaj razmišljati o možnostih namenjanja novih površin za gradnjo enot samostojnega osebnega dela. To pa pomeni:

– v proizvodnih conah, ki se odpirajo, opredeliti del zemljišča za interesno področje drobnega gospodarstva z generalno usmeritvijo dejavnosti,

– v pripravi stanovanjskih sosesk grupirati center ali otoke za storitvene dejavnosti, ki jih soseska in prebivalci potrebujejo.

Možnost za realizacijo tega do leta 1990 so velike (Škofljica, Velike Lašče, Brdo, Ilovica), z njihovo realizacijo pa je potrebno pričeti že v tem srednjeročju, najkasneje v letu 1988, če želimo, da rezultate ne bo treba čakati prav do konca prihodnjega srednjeročnega obdobja.

– Skladno s pravilnikom o oddaji poslovnih prostorov in najem je pričela z delom tudi posebna komisija izvršnega sveta za oddajo poslovnih prostorov v družbeni lastnini. Izredno skromen fond 165 družbenih najemnih poslovnih prostorov (zdaj zasedenih) res ne daje veliko manevrskega prostora za načrtno reševanje in pospeševanje deficitarnih dejavnosti, čeprav se ta fond z določeno racionalizacijo zvišuje z delitvijo večjih prostorov na več manjših. Zaradi ureditve pravnega stanja na tem področju, pa bo v letošnjem letu sprejet tudi odlok o namembnosti poslovnih prostorov.

– Glede načrtovanja najemnih poslovnih prostorov za storitvene dejavnosti, ki naj bi se pridobili s prekvalifikacijo stanovanj VI. in VII. kategorije, zaradi problema zagotovitve nadomestnih stanovanj, ni pričakovati posebnega napredka. Zato bo treba na nek način nujno zagotoviti nakup poslovnih prostorov, predvsem za deficitarne dejavnosti. Del najemnih prostorov pričakujemo tudi v sklopu prenove Eiprove ulice, kjer bo čimprej potrebno doreči program za objekt Švabičeva 1 in Zihierlova 38.

– Prednosti in ugodnosti iz spremenjenega obrtnega zakona in odloka, o ureditvi nekaterih vprašanj na področju obrti, ki ga je sprejela občinska skupščina maja 1986, se v praksi še niso povsem potrdile. Pri tem imamo v mislih zlasti področje t. i. intelektualnih dejavnosti (vse vrste svetovanj), kjer smo pričakovali večji interes, trgovske dejavnosti in pa delno tudi področje zaposlovanja. Ob tem pa bo treba preveriti zlasti pri enotah samostojnega osebnega dela, ki po razvitosti, prometu in ne nazadnje davčnih obveznostih sodijo v zgornjo skupino obrtnih dejavnosti, ustreznost stimulacije za vlaganja v nadaljnji razvoj.

OBRTNE ZADRUGE

Ena od oblik povezovanja in združevanja enot samostojnega osebnega dela so obrtne zadruge. Formirale naj bi se predvsem zaradi skupne proizvodnje, skupnega opravljanja obrtnih storitev, skupne nabave in prodaje izdelkov ter dolgoročnejšega in bolj organiziranega poslovnega sodelovanja z organizacijami združenega dela. V ustreznih organizacijskih oblikah pa naj bi se razvijala tudi skupna proizvodnja med člani in delavci zadruge na dohodkovnih osnovah.

Element	1985	1986 ^x	IND	1986 ^{xx}	IND
Celotni prihodek	4.257.518	9.590.341	225	9.843.230	231
Porabljena sredstva	4.079.252	9.082.124	223	9.289.370	228
Dohodek	178.266	508.217	285	553.860	311
Razporeditev dohodka po namenu	27.960	75.889	271	83.514	299
Razpor.čistega dohodka -za brutto OD	150.306	432.328	288	470.346	313
-sklad skupne porabe	54.355	166.475	306	181.824	335
-akumulacija	11.130	16.829	151	18.692	168
Pop.št.zap.po stanju na koncu meseca	84.821	248.024	292	268.830	317
Obračunani popr.neto OD na zaposl. v din	47	53	113	58	123
Delež akumulacije v dohodku (%)	74.201	171.810	232	169.637	229
	47,6	48,8	103	48,5	102

x brez OZ Promons

xx z upoštevanjem OZ Promons, ki je pričela s poslovanjem 1/5-1986

Iz finančnih rezultatov je razvidno, da obrtne zadruge dobro poslujejo. Podatki za gospodarstvo občine Vič-Rudnik za leto 1986 še niso znani, zato smo primerjali podatke za obdobje 1-9/86. Ob tem je bilo ugotovljeno, da je delež OZ v gospodarstvu občine zelo majhen (celotni prihodek – 3,5%, dohodek 0,8%, akumulacija 1,7%, število zaposlenih 0,4%), vendar pa je rast rezultatov poslovanja hitrejša v OZ od gospodarstva občine. Prav tako OZ dosegajo dosti večji dohodek na delavca in celotni prihodek na delavca kot gospodarstvo občine. Celotni prihodek na delavca v obdobju 1-9/86 v gospodarstvu občine znaša 12.964.841 din, v obrtnih zadrugah pa 117.431.129 din.

Dohodek na delavca v obdobju 1-9/86 v gospodarstvu občine znaša 2.959.547 din v obrtnih zadrugah pa 6.234.129 din.

V občini imamo 4 obrtne zadruge, ki združujejo 1665 članov. To so: obrtna zadruga Onix z najobsežnejšo dejavnostjo gradbeništvo, obrtna zadruga Prevoz kot specializirana zadruga avtoprevoznitva in gradbene mehanizacije, obrtna zadruga Promons z glavno dejavnostjo zaključnih in obrtniških del v gradbeništvu ter obrtna zadruga Triglav z glavno dejavnostjo grafične stroke. Skupna značilnost poslovanja vseh štirih zadrug je v nabavi repromaterialov in opreme svojim članom ter v prodaji njihovih izdelkov in storitev. Posebnih ambicij preseči prodajno nabavni način delovanja zadruge nimajo, kar je razvidno iz njihovih srednjeročnih planskih usmeritev, saj iz njih niso razvidna niti razvojna razmišljanja, kot tudi ne konkretne opredelitve. Izjema je OZ Prevoz zaradi specifične svoje specializacije.

Ob informaciji stanja osebnega dela drobnega gospodarstva v občini, njegove razvitosti in možnostih pa je vendarle treba poudariti, da izboljšanje strukture celotnega gospodarstva, h kateremu lahko drobno gospodarstvo da pomemben delež, ni mogoče doseči samo z večanjem števila zasebnih obrtnikov – ampak tudi z razvijanjem in ustvarjanjem novih enot drobnega gospodarstva v združenem delu. Razvoja teh enot, dokler so tako obremenjene s samoupravnimi, režijskimi in drugimi obveznostmi, da jih je gospodarsko nemogoče oz. vse težje narediti konkurenčne, ni mogoče pričakovati. Prav tako pa zaradi izredno zapletenih postopkov pri ustanavljanju novih enot drobnega gospodarstva združenega dela ni realno pričakovati, da bi se njihovo število povečalo, ob čemer so nerešene zadeve glede financiranja oz. zagonskih sredstev za tako enoto še posebej problem. Za razreševanje stanja je bila večkrat poudarjena potreba po dopolnitvi republiške in zvezne zakonodaje ter izvedbenih predpisov o družbenih evidencah, poslovnih in samoupravnih organiziranosti, o nadzoru pri delu, režijskih stroških, vendar do sprememb, ki bi zagotovile racionalizacijo in s tem poenostavitev poslovanja glede na dejanske potrebe enot DG, ni prišlo. Določeni pozitivni premiki na tem področju se pričakujejo s spremembami ZSD.

PREDLOG PREDLAGATELJA

Izvršni svet skušine občine Ljubljana Vič-Rudnik je na svoji 47. seji dne 18/3-1987 obravnaval informacijo o poslovanju OZD v letu 1986 in sklenil, da jo posreduje zborom skupščine občine v obravnavo in sprejem.

Izvršni svet ocenjuje, da so podatki dokaj obširni in da na pregleden način prikazujejo stanje v gospodarstvu, kot tudi poslovanje negospodarstva, tako da omogočajo ne samo generalno oceno ampak tudi po posameznih organizacijah združenega dela, zato predlaga, da se organizacije združenega dela tvorno vključijo v razpravo, predvsem tam, kjer so ugotovljeni določeni negativni trendi.

IZVRŠNI SVET

Informacija

o poslovanju OZD v letu 1986

1. UVOD

Informacija o poslovanju OZD v letu 1986 obravnava dosežene rezultate in problematiko na področju blagovne menjave s tujino, industrijske proizvodnje, kmetijstva in gozdarstva, izgube v poslovanju ter finančne rezultate poslovanja gospodarskih OZD, znanstveno raziskovalnih OZD in OZD s področja družbenih dejavnosti.

Občinsko gospodarstvo v letu 1986 ni doseglo resolucijskih ciljev. Neugodni rezultati se kažejo na vseh področjih, tako v industrijski in kmetijski proizvodnji, konvertibilnem izvozu, medtem ko so sorazmerno ugodni finančni rezultati predvsem posledica visoke rasti cen in obstoječega obračunskega sistema. Tako napihnen dohodek pa je posredno vplival tudi na veliko rast družbene in osebne porabe.

Kljub temu, da so v posameznih OZD opazni premiki na področju izboljšanja poslovanja in dohodkovnega položaja ter v kvaliteti razvojnih usmeritev, so le ti očitno premajhni, da bi se odrazili v skupnem rezultatu občinskega gospodarstva.

Pri ugotavljanju doseženih rezultatov poslovanja pa moramo vsekakor upoštevati pogoje poslovanja, ki jih je imelo gospodarstvo v letu 1986. Sprejeti ukrepi ekonomske politike v letu 1986 gospodarstvu niso v zadostni meri zagotavljali stabilnih pogojev za kvaliteten in učinkovit gospodarski napredek.

Nestabilni gospodarski pogoji pa ne morejo biti opravičilo za slabše rezultate v tistih OZD, ki niso izkoristile lastnih možnosti za izboljšanje poslovanja in sicer z izboljšanjem organizacije in kvalitete dela, z boljšo izrabo delovnih sredstev in materiala, z nagrajevanjem po rezultatih dela, z izboljšanjem kadrovske strukture delavcev, z izboljšanjem medsebojnih odnosov in odnosa do dela in z drugimi ukrepi organizacijske in poslovne politike.

2. MEDNARODNA MENJAVA

V resoluciji za leto 1986 je načrtovana 12 odstotna rast izvoza, 15 odstotna rast konvertibilnega izvoza ter 7 odstotno povečanje uvoza.

Načrtovani resolucijski cilji niso doseženi.

Obseg občinske blagovne menjave s tujino je v letu 1986 dosegel vrednost 14.189 mio din (53,6 mio \$), kar je za dobro sedmino več kot v predhodnem letu in za 8 odstotkov več kot v letu 1984. Obseg blagovne menjave s tujino se je povečal zlasti zaradi večjega uvoza.

Izvozna gibanja so v letu 1986 izpod pričakovanih rezultatov, saj se je celotni izvoz v letu 1986 povečal za odstotek v primerjavi z letom poprej, medtem ko je konvertibilni izvoz za 2 odstotka zaostal za lanskim. Nasprotno pa se je povečal klirinški izvoz, saj v celotnem izvozu občine predstavlja skorajda že polovičen delež. Povečano intenziteto usmerjanja izvoza na klirinško tržišče je lahko povzročil tudi precenjen klirinški dolar, če ga primerjamo s konvertibilnim dolarjem.